

Pjan ta' hidma:

Ċivika (Ċ), Ġeografija (Ġ) u Storja (S)	
Aħdem il-blokki kollha	<ul style="list-style-type: none"> • Ċ1.1 (<i>Id-Dar u l-Iskola</i>) li tinkludi Ċ1.1.1, Ċ1.1.2, Ċ1.1.3, Ċ1.1.4, Ċ1.1.5 • Ġ1.1 (<i>L-Ambjent Madwar l-Iskola</i>) li tinkludi: Ġ1.1.1, Ġ1.1.2, Ġ1.1.3, Ġ1.1.4, Ġ1.1.5 • S1.1 (<i>Jien u l-Persuni Qrib Tiegħi</i>) li tinkludi S1.1.1, S1.1.2, S1.1.3, S1.1.4, S1.1.5

L-Ewwel Sena Primarja		ĊIVIKA
Blokk Ċ1.1		Id-dar u l-Iskola
Mira:	<i>Napprezzaw li aħna lkoll uniċi. Naraw kif nistgħu napprezzaw il-ħajja ta' madwarna bl-użu tas-sensi tagħna. X'nosservaw l-istess u x'nosservaw differenti fid-djar u fil-klassijiet tagħna. L-importanza tal-oħrajn (il-persuni l-oħra) f'ħajjitna. Niskopru li f'ħajjitna hemm affarijiet li għandna nagħmlu (dmirijiet) u affarijiet oħra li m'għandna qatt nagħmlu. Il-persuni li jgħinuna biex nikbru u nsiru dejjem persuni aħjar.</i>	
kodiċi	il-ħiliet	suġġerimenti għall-akkwist tal-ħiliet
Ċ1.1.1	Nagħrfu l-ħames sensi tagħna u niskopru xi affarijiet li nistgħu nagħmlu bl-użu tas-sensi tagħna	<p>Nesperjenzaw is-sensi billi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ħars - nilagħbu logħob bħal <i>l spy</i> • Ħass – nużaw <i>feely box</i> (kaxxa taż-żraben b'toqba fl-għatu) jew <i>feely bag</i> (borża tad-drapp li tingħalaq b'qafra) u nippruvaw naqtgħu x'inhu l-oġġett misterjuż • Togħma u xamm - nduqu u/jew nxommu xi ikel b'għamad fuq għajnejna • Smigħ – Noqogħdu fil-kwiet u nisimgħu. Wara nagħmlu lista tal-ħsejjes li nkunu smajna. <p>Nitgħallmu nkantaw it-taqbila: LEMIN U XELLUG – http://youtu.be/r3B97yiVMWg</p>
Ċ1.1.2	X'ninnutaw differenti u x'ninnutaw l-istess fl-ambjenti tad-dar u tal-iskola	<ol style="list-style-type: none"> 1. L-iskola: nisimgħu u nitgħallmu l-għanja: OMMI XTRATLI KAROZZA – http://youtu.be/OftBibF9268 2. Niddiskutu: x'nitgħallmu minn din l-għanja? Il-ġenituri tagħna żgur li jixtiequ jarawna sejr in tajjeb l-iskola. Ħinijiet twal minn ħajjitna aħna ngħadduom l-iskola; insemmu affarijiet li nagħmlu l-iskola (inħallu lit-tfal isemmu huma). 3. Id-dar: nisimgħu l-għanja: NIKNES U NFARFAR: http://youtu.be/dJhb-8fmmWI 4. Niddiskutu: x'nitgħallmu minn din l-għanja? Ngħinu fix-xogħol tad-dar aħna, jew inħallu lill-ġenituri jagħmlu

		<p>kollox huma? Minbarra l-iskola, id-dar hija l-post fejn ngħaddu ħafna ħin ieħor minn ħajjitna.</p> <p>5. Nagħmlu leħhiet (<i>flashcards</i>) u nwaħħluhom ma' oġġetti li nsibu kemm fil-klassi kif ukoll fid-dar. Xi eżempji: bieb, tieqa, ħġieġ, mejda, sigġu eċċ..</p> <p>6. Il-karta ta' taħriġ 'Lesti l-basket' tista' tiġi abbinata ma' Happy House Unit 2 Pens and Pencils Lesson 1.</p>
Ċ1.1.3	Nidentifikaw il-persuni li niltaqgħu magħhom id-dar u dawk li niltaqgħu magħhom l-iskola	<p>1. Fid-djar tagħna nsibu saqaf fuq rasna li jipproteġina mix-xita fix-xitwa u mix-xemx fis-sajf. Hekk ukoll fl-iskola, nsibu saqaf li jipproteġina mix-xita u mix-xemx. Is-saqaf fuq rasna hija xi ħaġa li nsibu l-istess fid-dar u fl-iskola. Nippruvaw insemmu affarijiet oħra li huma l-istess fid-dar u fl-iskola. (Tista' tiġi wkoll abbinata ma' Happy House Unit 1 Lesson 5)</p> <p>2. Fid-djar tagħna, huma l-ġenituri tagħna li jmexxuna u jieħdu ħsiebna. Fl-iskola, minflok il-ġenituri jkollna lill-għalliem/a li jagħmel jew tagħmel dan. Din hija differenza waħda li nsibu bejn id-dar u l-iskola. Nippruvaw insibu differenzi oħra.</p> <p>3. In-nies li niltaqgħu magħhom: inħallu lit-tfal isemmu persuni li jiltaqgħu magħhom f'ħajjithom, id-dar, l-iskola u kullimkien. Xi persuni li jistgħu jissemmew: il-Mamà, il-Papà, hija, oħti, il-ħabib, il-ħabiba, il-kuġin, il-kuġina, iz-ziju, iz-zija, in-nannu, in-nanna, il-ġara, il-ġar, l-għalliem/a, il-kap tal-iskola, eċċ.</p> <p>4. Attività: Inpenġu DAR fuq il-bord u n-naħa l-oħra inpenġu SKOLA. Nergġu insemmu l-persuni ta' numru 5; nagħtu ċans lill-istudenti, li jsemmu lil xi ħadd, imbagħad jgħidu pereżempju: "Jiena l-kuġin" u min ikun qal hekk, imur in-naħa ta' fejn hemm 'DAR'. U nibqgħu sejrin hekk forma ta' logħba. (N.B. <i>Jista' jkun hemm persuni bħall-kuġin/a li niltaqgħu miegħu kemm id-dar u l-iskola. Nistaqsu lit-tfal stess fejn iridu jpoġġuh, jekk hux taħt 'dar' jew 'skola'</i>).</p> <p>5. Naqraw: Senduq Maġiku</p> <ol style="list-style-type: none"> Il-familja pġ 6-7 Fl-iskola pġ 24-25 Il-familja pġ 26-27
Ċ1.1.4	Niskopru l-importanza li xi persuni, li niltaqgħu magħhom id-dar u l-iskola, għandhom f'ħajjitna; naraw għaliex huma importanti	<p>1. Bi tħejjija minn qabel ibgħat id-dar nota li tgħid biex jintbgħat ritratt tal-familja. Speċifika li aktar kemm jidhru membri tal-familja tant l-aħjar. Jispjegaw ukoll lit-tfal min huma n-nies, fejn qegħdin u x'okkażjoni kienet. Eż it-tieg taz-zija, il-festa tar-raħal, barbikju fuq il-bejt ...</p> <p>2. Fil-klassi imbagħad għamel attività ta' <i>show'n'tell</i> (attività ta' taħdit) fejn it-tfal jikkellmu fuq ir-ritratt li jkunu ġabu magħhom. Tista' turi r-ritratt kbir fuq IWB permezz tal-<i>EasyView</i>.</p> <p>3. Wara tista' tagħmel poster billi twaħħal ir-ritratti bil-Blutak u fin-nofs tikteb xi kliem bħal Il-familja jew Nies Importanti. Tista' wkoll toħroġ xi vokolarju u tiktbu fuq leħhiet u jitwaħħlu flimkien mar-ritratti.</p> <p>4. Wara t-tfal jagħmlu l-kraft Rigal għal xi ħadd importanti.</p> <p>L-istorja Flokk lil Ralf minn fuq Senduq Maġiku + li titratta xiri ta' rigali għal għeluq snin Ralf tista' wkoll</p>

		tikkumplimenta t-tema.
Ċ1.1.5	Niskopru għaliex f'ħajjitna, ċerti affarijiet għandna nagħmluhom, filwaqt li hemm affarijiet oħra li għandna nagħmlu minn kollox biex nevitawhom	<ol style="list-style-type: none"> Nisimgħu u nitgħallmu żewġ għanjiet, waħda dwar tifla jisimha Lina, u oħra dwar tifel jismu Lino. <ul style="list-style-type: none"> għanja A: JIENA TIFLA BRAVA – http://youtu.be/BqhbkhND-Os għanja B: JIENA TIFEL BRAVU – http://youtu.be/eJ6CKi0hYu4 Niktbu fuq il-bord żewġ kapxins: (a) bravu/a (b) mhux bravu/a; nistiednu lit-tfal isemmu kaži fejn xi ħadd qalilhom jew 'bravi jew 'mhux bravi'. Dejjem nistaqsuhom: "Imma għaliex taħseb li qalilkom hekk?" Inħalluhom isemmu mill-inqas 4 episodji. Nghinu lill-istudenti biex jifhmu li f'ħajjitna, hemm ċerti affarijiet li għandna nagħmluhom (inkunu bravi!) filwaqt li hemm affarijiet oħra li għandna nagħmlu minn kollox biex ma nagħmluhomx għax "ma nkunux bravi!" (N.B. <i>Hawnhekk l-għalliema jeħtieġ joqogħdu ħafna u ħafna attenti mill-fatt li żgur ikun hemm x'uħud mill-istudenti li jibdew qishom 'jiftaħru' li għamlu xi ħaġa li mhix f'postha. L-aħjar soluzzjoni għal sitwazzjonijiet bħal dawn tkun illi nsemmu konsegwenza jew konsegwenzi li jista' jkun hemm meta nagħmlu xi ħaġa li ma tixraqx).</i> Fil-ħila Ċ.1.1.4 semmejna persuni li huma importanti f'ħajjitna. Insemmu kaži aħna fejn lil dawn il-persuni nistgħu nuruhom rispettt jew nuqqas ta' rispettt. Kull darba nistaqsu lit-tfal jekk it-tfal imsemmija kinux 'bravi' jew 'mhux bravi'. Dawn huma xi xeni li nistgħu noħolqu mat-tfal: <ul style="list-style-type: none"> Ġuži jmur iżur lin-nanna meta jkun se jagħlaq sninu biss, darba f'sena, għax jaf li n-nanna ttih rigal. Mario kuljum imur jagħmel kwarta jtkellem man-nannu għax jaf li n-nannu jista' jħossu waħdu. Rita dejjem tgħid ma' sħabha li oħtha Rosemarie avolja għandha tmien snin, għadha qisha tarbija, qisha belha. Jenny ma thobbx titkellem fuq it-tfal l-oħra, la tajjeb u lanqas ħażin. (noħolqu iktar sitwazzjonijiet aħna, skont kemm jippermetti l-ħin)

L-Ewwel Sena Primarja IL-ĠEOGRAFIJA

Blokk Ġ1.1 L-Ambjent Madwar l-Iskola

Mira ta' Tagħlim: Nosservaw il-fatturi fiżiċi li naraw fil-klassi, l-iskola u fil-postijiet pubbliċi li nsibu madwar l-iskola. Nagħrfu l-karatteristiċi umani li nistgħu nosservaw ġo u madwar l-iskola. Nesploraw kif l-element uman jista' jaffettwa l-ambjent fiżiku u vice-versa.

kodiċi	il-ħiliet	suggerimenti għall-akkwist tal-ħiliet
Ġ1.1.1	Nagħmlu sħarriġ	Nibbażaw u nibnu l-osservazzjonijiet tagħna kollha fuq is-sensi: mess, smiġħ, ħars u ħsejjes vokali.

	<p>gewwa l-iskola li nattendu u nsemmu l-karatteristiċi li nsibu fiha</p>	<p>Nagħmlu sessjonijiet qosra ta' osservazzjonijiet; nibdew mill-klassi, imbagħad fil-kuritur u nispiċċaw fl-aħħar fil-bitħa.</p> <p>(a) fil-klassi: nagħmlu eżerċizzji ħfief li fihom nużaw is-sensi tagħna. Xi eżempji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>nużaw għajnejna</u> biex ninnutaw xi haġa u nmissu l-isem tal-oġġett, eż. tieqa, mejda, bieb • <u>nużaw idejna:</u> nilagħbu logħba billi joħroġ tifel, ngħattulu għajnejh, imiss oġġetti li npoġġulu quddiemu u jlissen x'ikun qed imiss: gomma, riga, lapes, ktieb • <u>nużaw widnejna:</u> insemmgħu l-ħsejjes ta' xita niezla, għasafar ipespsu, sajjetti dejjem inħallu lit-tfal jippruvaw jaqtgħu x'inhuma <p>(b) fil-kuritur: hawnhekk nużaw għajnejna l-iktar; inħallu lit-tfal josservaw oġġetti u jsemmu isimhom, eż. twieqi, ħġieg, bibien ta' klassijiet, ħitan tal-ġebel, xi injam, madum mal-art, eċċ..</p> <p>(c) fil-bitħa: fil-bitħa nistgħu nilagħbu diversi logħob biex nitgħallmu nużaw is-sensi tagħna. Xi eżempji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niġru, allura hawnhekk nużaw ħafna saqajna; • l-għalliema (tuża jdejha) biex tagħti sinjali biċ-ċapċip: eż. 2 ċapċipiet ifissru li nistgħu nimxu, ċapċipa 1 tfisser li għandna nieqfu fejn inkunu, 3 ċapċipiet ifissru li għandna niġru kulhadd f'direzzjoni differenti. Niddiskutu mat-tfal liema sensi konna qed nużaw għal dan l-eżerċizzju; • nerġġu nużaw għajnejna: inħallu lit-tfal isemmu iktar oġġetti li qed josservaw did-darba fil-bitħa; <p>Iktar attività: Inħajru lit-tfal biex iħarsu sew madwarhom, jinnutaw xi oġġett li qed jaraw fil-bitħa tal-iskola (xi fjura, pjanta, siġra, bank, dastbin, eċċ..) biex lura fil-klassi, dan l-oġġett li għażlu jpenġuh. Fl-aħħar inħajru lit-tfal jitkellmu fuq it-tpenġija tagħhom.</p>
<p>Ġ1.1.2</p>	<p>Noħolqu modi kif nistgħu naslu f'destinazzjonijiet differenti fil-klassi u fl-iskola tagħna</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nitgħallmu sew kif nużaw idna tal-LEMEN u idna tax-XELLUG. <i>(Ninnutaw kif irridu nħarsu fl-istess direzzjoni tat-tfal biex ma nfixkluhomx).</i> 2. Inkantaw l-għanja li tgħallimna f'Ġ1.1.1 – LEMEN U XELLUG: http://youtu.be/r3B97yiVMWg <i>(Waqt il-kant inċaqalqu jdejna u nuru l-lemin jew ix-xellug biex nuru li nafu xi jfissru).</i> 3. Inpenġu vlegġa fuq biċċa kartoncina. Inħallu lit-tfal jgħidulna 'lemin' jew 'xellug' skont lejn liema naħa tkun qed tħares il-vlegġa. 4. Noħolqu sentenzi qosra biex permezz ta' direttivi sempliċi, naslu f'xi destinazzjoni. Dawn huma biss xi eżempji; l-għalliema jistgħu joħolqu iktar attivitajiet huma skont il-klassi partikolari tagħhom. <ul style="list-style-type: none"> • Biex John jiġi ħdejn l-għalliema, jrid iqum u jimxi 5 passi 'l quddiem; • Biex Marija toħroġ barra mill-klassi, trid timxi 5 passi 'l quddiem, imbagħad tagħmel 5 passi lejn il-lemin tagħha; • Mario qiegħed bil-qiegħda fuq il-lemin ta' Rita.

		<ul style="list-style-type: none"> • U xi eżempji oħra <p>5. L-istess tip ta' eżerċizzju jista' jsir fil-kuritur u fil-bitħa tal-iskola. Dawn huma biss xi eżempji; l-għalliem għandu joħloq attivitajiet simili hu skont kif inhija mqassma l-iskola:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biex immorru l-uffiċċju tal-kap tal-iskola, noħorġu mill-klassi, immorru fuq ix-xellug u nsibu t-tieni bieb; • Biex noħorġu/ninżlu fil-bitħa rridu • Biex immorru l-librerija rridu • Biex immorru fi klassi 1.3 rridu <p>6. konklużjoni: Niddiskutu flimkien u naħsbu kemm huma importanti t-tabelli – jekk irrid immur il-Mellieħa, infittex it-tabelli li juruni Mellieħa inkella ma nasalx.</p> <p>N.B. L-ewwel karta ta' taħriġ hija għal tfal b'ħiliet aktar minn medji. It-tieni karta ta' taħriġ hija eħfef u għalhekk hija maħsuba għal tfal li jista' jkollhom xi diffikultajiet.</p> <p>Din il-lezzjoni tista' tiġi abbinata mal-Matematika – Abacus S4 Direction.</p>
Ġ1.1.3	Ninnutaw u napprezzaw is-sbuħija tan-natura għol-iskola tagħna u madwarha	<p>Nisimgħu u nitgħallmu l-għanja: IL-KULURI – http://youtu.be/DzwK_aolAM</p> <p>Nuru lit-tfal żewġ ritratti tal-istess xena, waħda bajda u sewda u l-oħra bil-kulur. Nistaqsuhom liema toġġobhom l-iktar u għaliex. Il-kuluri jagħmlu x-xeni ta' madwarna ferm isbaħ.</p> <p>Inħajru lit-tfal biex jidentifikaw kuluri differenti fil-klassi. Inħajruhom jużaw nom mal-kulur, eż. bieb isfar, ċart bajda, mejda blu, ħajt blu, eċċ...</p> <p>Nispegaw id-differenza bejn (a) affarijiet ħajjin, eż sigar u (b) affarijiet li m'humieħ ħajjin, jiġifieri ma jikbrux, eż. ġebel, mejda, ballun.</p> <p>IN-NATURA tikkonsisti fl-affarijiet ħajjin ta' madwarna. Inħajru lit-tfal isemmu affarijiet ħajjin, eż. bnedmin, sigar, pjanti, għasafar, insetti, eċċ..</p> <p>Hawnhekk nistgħu norganizzaw dawra żgħira mal-bitħa u jekk possibbli mal-madwar tal-iskola, biex it-tfal inħajruhom jinnutaw l-affarijiet ħajjin madwarna. L-għalliema tieħu nota tal-affarijiet li jsemmu t-tfal, eż. sigar, pjanti, fjuri, għasafar, xi insetti bħal nemel, u anke bnedmin, eċċ..</p> <p>Lura fil-klassi kull student għandu jpingi ħaġa waħda milli nnutajna fin-natura u jagħtiha l-kulur.</p> <p>Ninnutaw l-aħdar kemm hu importanti fin-natura. Ninutaw ukoll il-varjetajiet ta' aħdar li nistgħu ninnutaw fin-natura. Dan faċli nuruh permezz ta' stampi u ritratti.</p>
Ġ1.1.4	Nikkellmu dwar il-pajsagġ li naraw fi triqtna mid-dar	<p>Nagħmlu statistika fost it-tfal tal-klassi biex naraw:</p> <p>(a) kemm tfal jiġu l-iskola bil-mixi</p> <p>(b) kemm tfal jiġu rekbin (kowċis, minibuses u karozzi privati).</p>

	għall-iskola	<p>Inħajru lill-istudenti jgħidulna x'jaraw fi triqthom lejn l-iskola:</p> <p>(a) bil-mixi: eż. triq, karożzi, bankina, nies, djar, sigar, roti, ħwienet, eċċ</p> <p>(b) rekbin: eż. vannijiet, triq, karożzi, bankini, nies, djar, roti, ħwienet, eċċ</p> <p>Ninnutaw kemm bil-mixi jew rekbin, naraw l-istess affarijiet.</p> <p>Inħajru lit-tfal biex oralment, jiddeskrivu l-pajsaġġ li jaraw fi triqthom mid-dar għall-iskola. Mis-sentenzi li jgħidulna t-tfal, nibnu storja waħda flimkien li tkun L-ISTORJA TAL-KLASSI TAGĦNA.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ħriġt mid-dar fit-8.00am • Imxejt dejjem fuq il-bankina u meta kelli bżonn naqsam it-triq, użajt iż-zebra-crossing • Fit-triq rajt karożzi, nies u anke klieb. • Maġenb l-iskola hemm ġnien u bandli li jiena nħobb ngħaddi minnhom • Fil-ġnien ninnota sigar, pjanti, bankijiet u anke bandli fejn iħobbu jilagħbu t-tfal <p>Nirrekordjaw l-istorja u nisimgħuha filmkien.</p>
G1.1.5	Ninnutaw kif aħna l-bnedmin norganizzaw l-ambjent fiżiku li ngħixu fih	<p>Inpengu <i>sketch</i> li juri xena komuni viċin l-iskola; naraw li tkun tidher triq, bil-bankina u djar.</p> <p>Nistiednu lit-tfal biex għal kull sitwazzjoni li tohloq l-għalliema, huma jirrispondu 'IVA' jew 'LE' skont jekk hux qed nagħmlu sew jew le. L-għalliem jista' joħloq ħafna sitwazzjonijiet simili hu. Dawn li ġejjin huma biss eżempji:</p> <p>(a) Naqbd u karożza żgħira tal-logħob: inpoġġuha fuq il-bankina. Nistaqsu lill-istudenti: "IVA jew LE?" (le) Nistaqsu dejjem "Għaliex?" Eż. Il-karożzi mhux posthom fuq il-bankina!</p> <p>(b) Inpoġġu l-istess karożza tal-logħob fit-triq, imma laġenba. Nistaqsu lill-istudenti: "IVA jew LE?" (le) Nistaqsu dejjem "Għaliex?" Eż. Il-karożzi jimxu matul it-triq mhux laġenba!</p> <p>(c) Inpoġġu l-karożza kif suppost, timxi matul it-triq. Nistaqsu lill-istudenti: "IVA jew LE?" (iva) Nistaqsu "Għaliex?"</p> <p>(d) Naqbd u pupu taparsi tifel jew tifla u npoġġuh jimxi f'nofs ta' triq. Nistaqsu lill-istudenti: "IVA jew LE?" (le) Nistaqsu "Għaliex?"</p> <p>(e) Inpoġġu l-istess pupu miexi fuq il-bankina. Nistaqsu lill-istudenti: "IVA jew LE?" (iva) Nistaqsu "Għaliex?"</p> <p>(f) Inpoġġu l-pupu f'nofs ta' triq u npoġġulu ballun maġenbu. Is-sitwazzjoni turina tifel li qed jipprova jilgħab bil-ballun f'nofs ta' triq. Nistaqsu lill-istudenti: "IVA jew LE?" (le) Nistaqsu "Għaliex?"</p> <p>Naraw kif il-bniedem jaqbillu jorganizza l-ambjent ta' madwaru biex ikollna dejjem ambjent sabiħ, nadif u ħieles minn kull periklu.</p> <p>Naraw il-video: http://youtu.be/UMVZfqV2nMI li jispjegalna permezz ta' cartoons kif għandna ngħibu ruħna fit-triq. Inħallu lit-tfal jikkellmu fuq il-video, jistaqsu dak li ma fehmux u jgħidu l-esperjenzi tagħhom.</p> <p>Naraw kemm huwa importanti li l-ambjent madwarna jkun organizzat:</p> <p>Xi aspetti li nistgħu niddiskutu mat-tfal:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Il-bniedem bena d-djar. <i>Mistoqsijiet għad-diskussjoni</i>: Għalfejn bnieshom? Fejn bnieshom? Għaliex ma benies id-djar f'nofs ta' triq? • Għandna l-bankini. <i>Mistoqsijiet għad-diskussjoni</i>: għalfejn għandna l-bankini? Għal min qegħdin il-bankini? X'jista' jigri jekk minflok nużaw il-bankina nużaw it-triq biex nimxu fiha? • Għandna l-<i>playingfields</i>. X'nistgħu nagħmlu fihom? X'ma nistgħux nagħmlu? • Għandna t-toroq. Għalfejn qegħdin it-toroq? Insemmu xi ħaġa li m'għandna qatt nagħmlu fit-triq. • Għandna l-iskola. Għalfejn immorru l-iskola? Insemmu xi ħaġa li għandna nagħmlu l-iskola. <p>Attività: Inpengu stampa fejn fiha jidher b'mod ordnat u organizzat ambjent sabiħ, triq, bankina, xi siġar eċċ...</p>
--	---

L-Ewwel Sena Primarja		L-ISTORJA
Blokk S 1.1 Jien u l-Persuni Qrib Tiegħi		
Mira: <i>Nagħrfu l-eżistenza tal-preżent u l-passat fil-ħajja tal-istudenti. Nesploraw il-passat b'metodi kemm orali kif ukoll viżwali; referenza għall-ħajja tal-istudenti nfushom, u għall-ħajja tal-membri tal-persuni qrib tagħhom.</i>		
kodiċi	il-ħiliet	suggerimenti għall-akkwist tal-ħiliet
S1.1.1	Nirrakkuntaw stejjer minn ħajjitna billi npoġġu episodji li graw lilna f'ordni kronoloġiku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Permezz ta' stampi, inpoġġu episodji mill-ħajja tat-tfal f'ordni kronoloġika. Xi stampi jistgħu jkunu dawn: <ul style="list-style-type: none"> (a) tarbija tat-twelid (b) tifel/tifla ta' madwar sena jagħti/tagħti l-ewwel pass b'xi adult iżomm l-idejn (c) insuqu <i>tricycle</i> (d) fil-kindergarten (e) niktbu l-ewwel numru/i 2. Indawru lit-tfal madwarna ma' mejda u npoġġu l-istampi wara xulxin. Niddiskutu kif 'a' u 'b' ma niftakruhomx, 'c', 'd' u 'e' x'aktarx li niftakru ħafna minnhom. 3. Nipprezentaw tliet stampi ta' tfal differenti minn madwar id-dinja: it-tfal jistgħu jkunu Maltin, oħrajn ta' kulur skur u oħrajn Asjatiċi (Ċiniżi, Ġappuniżi). <ul style="list-style-type: none"> • stampa A: tifel Malti – inħallu lit-tfal jgħidulna x'għandu bħalna dan it-tifel, avolja ma nafuhx. Xi eżempji: nifhmu li xi darba kien tarbija, kien jibki, ta l-ewwel pass eċċ.. • stampa B: tifel b'gilda skura – nifhmu li dan tweled f'xi pajjiż 'il bogħod, imma xi darba kien tarbija, kien jibki, ta l-ewwel pass eċċ.. • stampa Ċ: tifel Ċiniż jew Ġappuniż – tweled pajjiż 'il bogħod imma bħalna, xi darba kien tarbija, kien jibki,

		<p>ta l-ewwel pass eċċ..</p> <p>4. Bi tnejn minn qabel ibgħat nota għall-ġenituri biex jibagħtu ritratt tat-tfal riċenti u ieħor ta' meta kienu trabi. Fil-klassi imbagħad tista' tiżviluppa l-lezzjoni f'attività ta' <i>Show and Tell</i> fejn it-tfal jikkellmu fuq ir-ritratti tagħhom. Jistgħu jgħidu fejn qegħdin, min huma n-nies fir-ritratti u x'kienu qegħdin jagħmlu. Ħafna drabi r-ritratti tat-tfal ikunu qed juru stadji differenti fl-iżvilupp tagħhom u għalhekk tkunu tistgħu tpoġġu r-ritratti f'ordni kronoloġika. Eż. Anna gābet ritratt meta kienet għadha l-isptar waqt li Sam gāb ritratt fejn diġà joqgħod bil-qiegħda. John gāb ritratt fejn qed jiekol waħdu u għandu wiċċu mċappas biz-zalza.</p>
S1.1.2	Nitkellmu dwar iż-żminijiet meta l-ġenituri tagħna kienu għadhom tfal	<p>Niddiskutu kif anke l-Papà u l-Mamà tagħna, xi darba kienu tfal bħalna. Insemmu wkoll lin-nanniet tagħna. Dawn ukoll kienu tfal bħalna. Imma meta n-nanniet tagħna kienu tfal, l-affarijiet li kienu jużaw kienu differenti mill-affarijiet li nużaw illum.</p> <p>Tajjeb li nħajru lit-tfal biex jiġu ppreparati mid-dar billi jkun diġà tkellmu mal-ġenituri u anke n-nanniet tagħhom dwar xi differenzi li kien hemm min meta kienu żgħar huma għal-lum. Inħajruhom iġibu xi ritratt ta' meta l-ġenituri u n-nanniet kienu żgħar.</p> <p>Nipprezentawlihom żewġ stampi ta' raġel anzjan u tifel/tifla u niktbu taħthom: JIENA u IN-NANNU.</p> <p>Nippreparaw minn qabel xi erba' eżempji ta' oġġetti li nistgħu nqabblu bihom. Dawn huma biss xi eżempji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • karozzi – nuruhom stampa ta' karozza antika u stampa oħra ta' karozza moderna. Il-karozza antika npoġġuha fidejn l-istampa tan-nannu, il-moderna fidejn l-istampa tat-tifel tal-lum. • lbies – tifel liebes xi sidrija antika (IN-NANNU), tifel liebes modern (JIENA) • roti – rota antika (IN-NANNU), rota tal-lum (JIENA) • bankijiet tal-iskola – bank antik tal-iskola (IN-NANNU), mejda tal-klassi tal-lum (JIENA) • xi eżempji oħra <p>Nifhmu biss illi l-ħajja kienet differenti. Jekk inwassluhom biex jifhmu dan il-punt ikun biżżejjed.</p>
S1.1.3	Nieħdu idea ħafifa ta' progress meta, minn dak li jirrakuntawna l-adulti, inqabblu l-passat mal-preżent	<p>Naraw xena minn film famuż ħafna, FIDDLER ON THE ROOF. Hija xena ta' ċerimonja ta' tiegħ:</p> <p>http://youtu.be/nLLEBAQLZ3Q (c.a 4 minuti)</p> <p>Niddiskutu: inwasslu lit-tfal jinnutaw kif ma kellhomx dawk elettriku u ċ-ċerimonja saret fid-dawl tax-xemgħa. Nuruhom bil-kumdità li għandna illum meta nistgħu nixegħlu swiċċ u ndawlu l-kamamar tagħna, nixegħlu fan eċċ..</p> <p>Nistaqsuhom x'għamlu lbieraħ filgħaxija wara l-iskola: eż. homework, qraw, kielu, raw T.V., lagħbu bil-kompjuter, eċċ..</p> <p>Kieku ma kellniex dawk elettriku, ilbieraħ x'konna nagħmlu differenti? Eż. ma stajniex naraw T.V u nilagħbu bil-kompjuter.</p> <p>Nuruhom stampa ta' karettun. Qabel tweled in-nannu, ma kellhomx karozzi tal-linja. Allura qatt ma kienu jmorru 'l bogħod ħafna għax bil-karettun u ż-żiemel iddum sejjer ħafna.</p>

		<p>Nuruhom fuq mappa tad-dinja il-vjaġġ minn Malta għall-Awstralja. Nistaqsuhom jafux lil xi ħadd li jgħix l-Awstralja. X'mar jagħmel hemm? Ifittex ix-xogħol eċċ..</p> <p>Meta jsiefru kienu jmorru bil-vapur, ma kienx hawn ajruplani. Biex immorru l-Awstralja konna ndumu xahar. Illum tasal f'gurnata bl-ajruplan.</p> <p>Nintroduċu l-idea ta' progress.</p> <p>Nużaw terminoloġija adattata, eż. ILLUM AĦJAR GĦAX NISTGĦU INSIEFRU BL-AJRUPLAN.</p> <p>Inħallu lit-tfal jgħidulna iktar sentenzi li juru progress (għaliex illum aħjar). Xi eżempji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • illum aħjar għax nistgħu nużaw kompjuter jew laptop, • għandna d-dawl elettriku, • għandna l-karozzi biex inħaffu l-vjaġġi, eċċ.....
S1.1.4	Inqabblu stampi antiki ta' meta l-ġenituri tagħna kienu għadhom żgħar, ma' ritratti tal-preżent	<p>Bħalma għamilna f'S1.1.2, tajjeb illi nħajruhom iġibu stampi u ritratti huma stess. Tajjeb imma li nkunu ppreparati bi stampi aħna wkoll. Tajjeb li jkollna mhxu biss stampi/ritratti antiki, imma oħrajn moderni wkoll.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuruhom stampa ta' mara bl-għonnella u niktbu ANTIK; • Maġenb stampa ta' mara moderna niktbu ILLUM. <p>Nagħmlu eżercizzju u taħriġ bl-istampi li jkollna. Għal kull stampa nistednuhom jgħidulna jekk hijiex 'antika' jew 'tal-lum'.</p> <p>Diskussjoni:</p> <p>Qabel tweled in-nannu, in-nies xorta xi darba kienu trabi żgħar, imma ma kellhomx dawl elettriku bħalma għandna aħna llum. Inħajruhom isibu eżempji oħra huma. Xi ideat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fl-antik in-nies kienu jilagħbu bħalna, imma l-ġugarelli (toys) kienu differenti • Fl-antik it-trabi, meta jaqbadhom il-ġuħ kienu jibku bħat-trabi tal-lum, imma llum sibna kura għal ħafna mard li ġie li kien jaqbad lit-tfal • Fl-antik in-nies kienu jilbsu biex ma jhossux bard, imma l-ilbies illum huwa differenti minn tal-antik. • Fl-antik kienu jilagħbu ħafna barra t-triq, illum xorta nilagħbu imma minħabba t-traffiku li dejjem jizdied nilagħbu fil-ġonna pubbliċi u fil-<i>playgrounds</i>. • insibu eżempji oħra <p>Attività: nagħtu l-kulur lil worksheet b'żewġ nisa, waħda bl-għonnella u l-oħra turi mara moderna. Taħthom niktbu ANTIK u ILLUM.</p>
S1.1.5	Nesploraw il-passat tal-familji tagħna	<p>Inħajru lit-tfal iġibu magħhom stejjer tal-familji tagħhom. Pereżempju ommi minn Ħal Għaxaq, missieri minn Bormla. Meta żżewġu ommi kellha 25, missieri 27 eċċ....</p> <p>Jiena għandi ħija ieħor li tweled sentejn qabli. Jiena tifla waħdi eċċ.....</p>

		<p>Kull ġimgħa mmorru għand in-Nannu Ġuż, u n-nannu tgħidx kemm iħobb jirrakkontali fuq meta kien żgħir. (jew) In-Nannu jgħix magħna u sikwit joħroġni sal-bandli sakemm ommi tagħmel xi qadja.</p> <p>Xi affarijiet li nistgħu nesploraw dwar il-familja tagħna, dejjem bl-iskop li nuru lit-tfal li l-ħajja ma kinitx dejjem l-istess kif nafuha aħna llum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fejn kien jaħdem in-nannu, fejn jaħdem il-Papà llum • fejn kien joqgħod in-nannu, fejn noqgħod jien illum • kif kien imur għax-xogħol in-nannu (eż. bil-mixi, b'tal-linja), kif imur għax-xogħol il-Papà llum, (eż. b'tal-linja) <p>Naħdmu fuq il-punt li fil-ħajja tal-familja fl-antik kien hemm sitwazzjoni simili u fl-istess ħin differenti minn dawk tal-lum. Illum il-ħajja nbidlet u għandna ħafna iktar kumditajiet.</p> <p>Konkluzjoni: naraw video (c.a. 6 minuti) fejn raġel jismu Jay iqabbel karozza tal-lum ma' karozza ta' madwar 100 sena ilu: http://youtu.be/CRwEXaHTwsY</p> <p>Wara l-video nistiednu lit-tfal jgħidulna x'tgħallmu minnu.</p>